Slovo (jméno)

„V mytickém myšlení (a vůbec životě) má slovo původně silnou magickou moc: slovo jakožto jméno přivolává skutečnost do bezprostřední přítomnosti (do naší přítomnosti). Vyslovení jména nám / dává moc donutit jmenovanou skutečnost (event. bytost) , aby se dostavila a ukázala, vyjevila.“ (in: *Reflexe víry ve Starém zákoně*, *Filosofie a víra*, Praha 1990, s. 132–3.) Neplatí to ovšem jen jedním směrem; takto formulováno to zůstává v závislosti na tzv. evropském subjektivismu. Velmi důležitá je také rozšířená zvyklost, dávat „pravé „jméno“ mladíkům při iniciaci, tj. při zasvěcení resp. uvedení hocha do společenství můžů kmene. Analogicky to pak platí v jiných souvislostech o Bohu, který dává jméno (eventuelně také nové jméno) člověku. Pak platí, že tam, kde Bůh volá jménem člověka (proto také onen důraz, že Bůh „zná“ každého „ze jména“), staví ho tím do své přítomnosti, eventuelně jej teprve tím činí jím samotným. Tak lze říci, že v pohledu jedné z mytických tradic, zejména však v pohledu tradice protimytické (staroizraelské) teprve slovo, jímž Bůh pojmenovává člověka (a vůbec cokoliv), člověka (nebo každou jinou skutečnost) činí tím, čím pak jest. Jestliže magií rozumíme lidské praktiky, které mají člověku zajistit alespoň jakousi moc nad bohy či duchy atd., vymyká se ona druhá perspektiva tomuto výměru, takže už nelze mluvit o magii. Slovo, které je pojmenováním, se tak stává skutečným činem, stvořitelským aktem. Reziduem a zároveň reinterpretací tohoto pojetí se pak stává formulace začátku janovského evangelia. (Nestojí tedy proti sobě slovo a čin, jak se to jevilo romantiku Goethovi, nýbrž naopak slovo a čin tu spadají vjedno.)

(Písek, 950828-1.)